

UCHWAŁA Nr 697 PREZYDIUM RZĄDU

z dnia 24 września 1953 r.

w sprawie rozwoju sieci fachowych bibliotek zakładowych.

W celu zapewnienia należytej organizacji i prawidłowej działalności bibliotek fachowych w zakładach pracy Prezydium Rządu uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Fachową bibliotekę zakładową powinny posiadać:

1) zakłady pracy zatrudniające ponad 100 pracowników, które ze względu na charakter pracy wymagają posiadania bibliotek:

a) podległe Ministrom:

Budownictwa Miast i Osiedli,
Budownictwa Przemysłowego,
Energetyki,
Finansów,
Gospodarki Komunalnej,
Górnictwa,
Hutnictwa,
Kolei,
Leśnictwa,
Państwowych Gospodarstw Rolnych,
Poczt i Telegrafów,
Przemysłu Chemicznego,
Przemysłu Drobного i Rzemiosła,
Przemysłu Drzewnego i Papierniczego,

Przemysłu Lekkiego,
Przemysłu Maszynowego,
Przemysłu Materiałów Budowlanych,
Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego,
Przemysłu Rolnego i Spożywczego,
Rolnictwa,
Transportu Drogowego i Lotniczego,
Zdrowia,
Żeglugi,

b) objęte działalnością:

Centralnego Urzędu Geologii,
Centralnego Urzędu Geodczji i Kartografii,
Centralnego Urzędu Wydawnictw, Przemysłu Graficznego i Księgarstwa,

2) zakłady przemysłowe zatrudniające ponad 100 pracowników, podległe innym ministrom (kierownikom centralnych urzędów);

3) placówki naukowo-badawcze,
biura konstrukcyjne,
biura projektów,
centralne laboratoria oraz
zakłady pracy posiadające działy konstrukcyjne,

projektowe, laboratoria lub placówki o charakterze badawczym.

2. Przez pojęcie „zakłady pracy”, używane w niniejszej uchwale, należy rozumieć przedsiębiorstwa państwowe, zakłady działające według zasad wewnętrznego pełnego i ograniczonego rozrachunku gospodarczego, instytutów naukowo-badawcze i centralne laboratoria, centralne zarządy i jednostki równorzędne oraz zarządy centralne ministerstw i urzędów centralnych.

3. Nie należy tworzyć biblioteki fachowej w zakładzie pracy w przypadku, gdy zakład ten może korzystać z innej biblioteki, istniejącej w pobliżu i posiadającej literaturę z zakresu interesującego dany zakład pracy.

4. Wszystkie biblioteki fachowe danego resortu tworzą sieć biblioteczną, powiązaną funkcjonalnie w zakresie instruktażu, planowego uzupełniania i wymiany zbiorów bibliotecznych oraz wymiany usług. Właściwy minister ustala w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki plan organizacji sieci bibliotek fachowych resortu, dając pierwszeństwo przy wyborze zakładów pracy posiadających biblioteki fachowe zakładom większym lub ważnym dla gospodarki narodowej. Zależnie od rozmieszczenia terytorialnego i zadań zakładów danego resortu plan organizacji sieci określi obowiązki poszczególnych bibliotek w stosunku do innych bibliotek sieci oraz do zakładów nie posiadających bibliotek fachowych.

5. W skład biblioteki fachowej powinny wejść wyodrębnione dotychczas biblioteki klubów techniki i racjonalizacji oraz podręczne księgozbiory i wszystkie inne książki i czasopisma fachowe, znajdujące się w poszczególnych działach zakładu pracy, z wyjątkiem literatury pięknej oraz księgozbiorów będących w administracji związków zawodowych i instytucji społecznych.

6. Zadaniem bibliotek fachowych jest:

- 1) zaspokajanie potrzeb pracowników w zakresie literatury fachowej wiążącej się z zadaniami produkcyjnymi i technicznymi danego zakładu, a w szczególności literatury potrzebnej do:
 - a) kierowania i planowania prac produkcyjnych,
 - b) rozwijania ruchu racjonalizatorskiego i wynalazczości,
 - c) doskonalenia zawodowego ogółu pracowników;
- 2) zaspokajanie potrzeb w zakresie literatury społeczno-politycznej niezbędnej dla zrozumienia powiązań między zagadnieniami produkcyjnymi a polityczno-gospodarczymi;
- 3) propagowanie czytelnictwa literatury technicznej;
- 4) pomoc dla pracowników zakładu, zwłaszcza dla pracowników fizycznych, w doborze lektury i jej studiowaniu;
- 5) ścisła współpraca z bibliotekami związków zawodowych i organizacji społecznych obsługującymi pracowników zakładu pracy i w miarę miejscowych możliwości — łączenie ich wspólnym lokalem i wspólną obsługą z biblioteką fachową zakładu pracy.

7. Przy bibliotekach fachowych powinny być zorganizowane w miarę potrzeb i możliwości czytelnie.

§ 2. 1. Biblioteki fachowe powinny w miarę potrzeby spełniać funkcje punktów dokumentacyjnych, informujących o wydawnictwach naukowo-technicznych z zakresu interesującego zakład oraz pośredniczących w otrzymaniu tych wydawnictw.

2. Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustali szczegółowy zakres

działania punktów dokumentacyjnych oraz zakres współpracy tych punktów z działowymi ośrodkami dokumentacji naukowo-technicznej, istniejącymi w instytutach naukowo-badawczych, oraz z Centralnym Instytutem Dokumentacji Naukowo-Technicznej.

3. Właściwi ministrowie (kierownicy centralnych urzędów) ustalą wykaz zakładów, w których powinny być zorganizowane punkty dokumentacyjne.

§ 3. 1. Fachowa biblioteka powinna pozostawać pod stałą opieką kierownika zakładu pracy lub jego zastępcy bądź osoby wyznaczonej przez kierownika zakładu, zwanych opiekunem biblioteki.

2. W zakładach pracy posiadających księgozbiory liczące powyżej 500 tomów powinna być powołana przez kierownika zakładu pracy komisja biblioteczna, w skład której wchodzić powinni: kierownik zakładu pracy (jego zastępca) lub osoba przez niego wyznaczona, przedstawiciele rady zakładowej, zakładowego klubu techniki i racjonalizacji oraz przedstawiciele zakładowej komórki Naczelnej Organizacji Technicznej, kierownik komórki szkolenia zawodowego i kierownik danej biblioteki fachowej.

3. Do obowiązków opiekuna biblioteki (komisji bibliotecznej) należy:

- 1) czuwanie nad działalnością i rozwojem biblioteki;
- 2) krzewienie czytelnictwa literatury fachowej wśród pracowników zakładu pracy, organizowanie dyskusji nad książką, spotkań z autorami i wydawcami itp.;
- 3) organizowanie współpracy biblioteki fachowej z innymi bibliotekami obsługującymi pracowników zakładu pracy;
- 4) rozpatrywanie i opiniowanie planów pracy, planów uzupełniania zbiorów bibliotecznych, preliminarzy budżetowych, sprawozdań biblioteki itp.;
- 5) pomoc w zapewnieniu potrzebnych kredytów, odpowiedniego lokalu, urządzeń wnętrza i pomocy bibliotecznych.

§ 4. 1. Biblioteki fachowe powinny być obsługiwane przez personel posiadający przeszkolenie biblioteczarskie.

2. Wytyczne w sprawie obsady osobowej bibliotek fachowych oraz kwalifikacji pracowników bibliotek ustali Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Kultury i Sztuki i Prezesem Państwowej Komisji Etatów.

3. Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej opracuje i uzgodni z Ministerstwem Kultury i Sztuki programy kursowego i zaocznego szkolenia bibliotekarzy dla fachowych bibliotek w zakładach pracy oraz przeprowadzi odpowiednie kursy, z tym że do końca 1954 r. powinno być przeszkolonych co najmniej 1000 osób.

§ 5. Kierownicy zakładów pracy zapewnią odpowiednie, w miarę możliwości oddzielne pomieszczenia dla bibliotek fachowych oraz wyposażenie tychże bibliotek w potrzebny sprzęt.

§ 6. 1. Kierownicy zakładów pracy i jednostek nadrzędnych zapewnią odpowiednie środki finansowe na zakup i abonowanie literatury fachowej, jej biblioteczne opracowanie i konserwację (oprawa, druki, formularze biblioteczne itp.). Środki te mają być udzielone w zależności od potrzeb zakładu pracy i powinny w zasadzie wynosić:

- 1) do 25 zł rocznie na 1 pracownika przy ilości zatrudnionych do 200 osób;
- 2) do 20 zł rocznie na 1 pracownika przy ilości zatrudnionych od 201 do 500 osób;
- 3) do 15 zł rocznie na 1 pracownika przy ilości zatrudnionych od 501 do 1000 osób;
- 4) do 12 zł rocznie na 1 pracownika przy ilości zatrudnionych od 1001 do 2000 osób;
- 5) do 10 zł rocznie na 1 pracownika przy ilości zatrudnionych ponad 2000 osób.

2. W zakładach pracy posiadających większe laboratoria, biura konstrukcyjne lub placówki o charakterze naukowo-badawczym oraz w centralnych laboratoriach, biurach projektów, biurach konstrukcyjnych będących przedsiębiorstwami państwowymi, instytutach naukowo-badawczych, zarządach centralnych ministerstw i centralnych zarządach branżowych środki finansowe na prowadzenie bibliotek fachowych powinny być ustalane w wysokości zabezpieczającej faktyczne potrzeby zakładu, niezależnie od norm finansowych określonych w ust. 1.

3. Właściwi ministrowie ustalają, które zakłady pracy mają prawo otrzymywania podwyższonych środków finansowych na prowadzenie bibliotek fachowych, oraz określają wysokość środków finansowych na prowadzenie bibliotek fachowych dla każdego z tych zakładów.

4. Finansowanie bibliotek fachowych w zakładach pracy będących na rozrachunku gospodarczym odbywać się będzie przez umieszczenie odpowiednich sum w planach kosztów.

§ 7. 1. Właściwi ministrowie zarządzają zorganizowanie do końca marca 1954 r. głównych bibliotek branżowych we wszystkich ważniejszych branżach.

2. Każda z głównych bibliotek branżowych powinna być zorganizowana w oparciu o jedną z istniejących bibliotek fachowych.

3. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz Ministrem Kultury i Sztuki ustalają, dla których gałęzi gospodarki mają być utworzone główne biblioteki branżowe.

4. Główne biblioteki branżowe powinny skupiać literaturę w możliwie najpełniejszym asortymencie, obejmującym zakres działania danej gałęzi gospodarki narodowej, uwzględniając potrzeby i zainteresowania zarówno inżynierów, techników i majstrów, jak również robotników wykwalifikowanych i uczących się zawodu. Do zakresu działania głównych bibliotek branżowych należy również:

- 1) instruowanie pracowników i opiekunów bibliotek oraz komisji bibliotecznych;
- 2) udzielanie pomocy bibliotekom fachowym swej branży przez wypożyczanie w miarę możliwości książek i czasopism;
- 3) dostarczanie fotokopii i mikrofilmów;
- 4) wskazywanie zalecanej literatury i wydawanie katalogów literatury zalecanej.

5. Główne biblioteki branżowe mogą być na wniosek właściwego resortu uznane za naukowe w trybie art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 39).

6. Zasady organizacji głównych bibliotek branżowych oraz ramowy regulamin pracy opracuje Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Sztuki.

7. Komisje biblioteczne (§ 3 ust. 2) w głównych bibliotekach branżowych powołuje właściwy minister.

§ 8. 1. Ogólny nadzór nad działalnością bibliotek w resorcie sprawuje departament techniki lub komórka organizacyjna ministerstwa o analogicznym zakresie działania. Do wykonania nadzoru powinna być utworzona komórka organizacyjna z obsadą odpowiadającą potrzebom danego resortu.

2. Nadzór nad działalnością bibliotek fachowych w jednostkach organizacyjnych podporządkowanych centralnym zarządowi lub jednostkom równorzędnym sprawuje dział technologiczny centralnego zarządu (jednostki równorzędnej) lub inny dział o analogicznym zakresie działania.

3. Do obowiązków jednostek sprawujących nadzór nad działalnością bibliotek, wymienionych w ust. 1 i 2, należy również współpraca z przedsiębiorstwami kolportażu i zbytu czasopism i książek w dziedzinie zaopatrzenia podległych jednostek w literaturę fachową, a w szczególności kontrola i akceptacja zamówień na książki i czasopisma zagraniczne oraz współpraca z radami czytelnictwa.

§ 9. 1. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego utworzy w ramach Centralnego Instytutu Dokumentacji Naukowo-Technicznej Centralną Bibliotekę Techniczną.

2. Centralna Biblioteka Techniczna powinna posiadać oddziały w większych ośrodkach przemysłowych.

3. Księgozbiory Centralnej Biblioteki Technicznej i jej oddziałów należy oprzeć o bibliotekę Centralnego Instytutu Dokumentacji Naukowo-Technicznej oraz włączyć do nich książki techniczne z innych bibliotek fachowych, mało wykorzystane lub nieprzydatne dla danego zakładu pracy, przy którym biblioteka fachowa istnieje.

4. Do zakresu działania Centralnej Biblioteki Technicznej należy współpraca z głównymi bibliotekami branżowymi oraz innymi bibliotekami naukowo-technicznymi i fachowymi, w szczególności:

- 1) pomoc organizacyjna;
- 2) instruktaż;
- 3) koordynacja działalności;
- 4) udostępnianie zbiorów bibliotecznych;
- 5) organizacja wypożyczeń międzybibliotecznych oraz
- 6) prowadzenie centralnej ewidencji zbiorów i współpraca z zainteresowanymi instytucjami w zakresie obsługi dokumentacyjnej.

5. Do czasu zorganizowania Centralnej Biblioteki Technicznej funkcje jej, określone w ust. 4, pełnić będzie Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej.

§ 10. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego zapewni powstanie do końca 1954 r. księgozbioru z zakresu techniki w publicznych bibliotekach wojewódzkich lub miejskich, położonych w ważniejszych ośrodkach przemysłowych.

§ 11. Ministrowie oraz kierownicy centralnych urzędów, nie wymienieni w § 1 ust. 1, wydadzą zarządzenia w sprawie rozwoju bibliotek fachowych w podległych im jednostkach.

§ 12. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministrowi Finansów oraz właściwym ministrom i kierownikom centralnych urzędów.

§ 13. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *B. Bierut*